

Barnkrigare – ett nutida fenomen?

Svante Folin

De nya krigen

Fram till 30-åriga krigets slut var krigen i Europa mest härjnings-tåg, där ingen större skillnad gjordes mellan soldater och civilbefolkning. Efter Westfaliska freden kom det "normala" kriget mellan suveräna, välorganiserade stater med klara krigsmål. De utkämpades enligt fastställda regler av hårt disciplinerade arméer och med mesta möjliga förskonande av civilbefolkningen. Kriget var väldefinierat: krigsförklaring – fälttåg – fredsfördrag.

De "nya krigen" grasserar i ett bälte som sträcker sig från Sydostasien över Centralasien, Mellanöstern, Afrika och Sydamerika. Deras grogrund är stater i upplösning. Många stater som skapades vid kolonialväldenas fall existerar mer på kartan än i verkligheten. Ofta styrs de av en diktator och hans korrumperade kumpaner – "kleptokrati" – med en träffande term. Regeringen kontrollerar bara de större städerna med omgivningar. Resten av landet behärskas av lokala potentater, gerillaledare eller krigsherrar. Sedan 20 år har norra Uganda och södra Sudan härjats av kaotiska inbördeskrig, opåverkade av regeringstruppernas tafatta insatser. Bushkriget i Angola fortsatte tills förödelsen tvingade fram ett slut.

Konflikter av den här typen tillåts pågå i evigheter eftersom stormakterna efter kalla krigets slut sällan har något intresse att ingripa. Påtvingade vapenvilor kan utnyttjas till uppladdning som förlänger krigen. Om FN och TV intresserar sig för civilbefolkningens misär strömmar fristående hjälporganisationer till. När mat, mediciner och andra nyttigheter skall delas ut samlas massor av flyktingar i lägren. Ibland tar lokala krigsherrar över distribu-

Meddelande / Arneimuseum 2004, vol 64, s 59-66